

1. SVIATOSŤ KRSTU

A. Náučný cieľ

Študent by mal vedieť:

- Vysvetliť význam sviatosti krstu,
- opísať slávenie sviatosti krstu: v čom spočíva *podstatný obrad*, kto je *právoplatným vysluhovateľom* a kto môže *prijat'* sviatosť krstu,
- určiť a charakterizovať účinky krstenej milosti,
- zdôvodniť prečo sa praktizuje krst malých detí,
- vysvetliť nevyhnutnosť krstu ku spásu.

B. Obsah

Krst je sviatosťou kresťanskej identity. Je to prvá sviatosť, prostredníctvom ktorej sa začleňujeme do Cirkvi. Vo väčšine prípadov sme sa stali kresťanmi bez toho, aby sme sa sami rozhodli. Rozhodli za nás naši rodičia, lebo si mysleli, že je to pre nás to najlepšie. Mnohí sa však dnes pýtajú, prečo mám zostať kresťanom? Kresťanom som, alebo sa ním stávam? Čo znamená byť kresťanom? Každý z nás musí osobne objaviť hodnotu kresťanstva.

1. Krstom sme získali to, že Boh sa stal mojím OTCOM. Otec, ktorý ma nikdy neopustí, nezradí, stále sa ku mne prizná, že som jeho dieťa.
2. Získali sme, že Ježiš sa stal mojím bratom, ktorý ma nikdy nevysmeje, nepotopí, ale dokonca položí za mňa svoj život, aby ja som mohla žiť.
3. Získali sme duchovnú rodinu – spoločenstvo bratov a sestier, ktorým mám prejavovať úctu, lásku, službu, ale aj odpustenie.
4. Získali sme nebeské kráľovstvo, ktoré je už tu na zemi. Život s Bohom, v jeho prítomnosti – to je nebo.

1. Symbol vody

Kresťanmi sa stávame pri krste, ktorý je darom od Boha. Aký je význam krstu? Slovo *krst* pochádza z gréckeho slova *baptizein*, čo znamená „ponoriť“, alebo „pohrúžiť“. Na začiatku kresťanstva obrad krstu spočíval v ponorení kandidáta do vody.

Voda z náboženského hľadiska mala vždy dvojaký význam. Na jednej strane je symbolom nového života, pretože život bez vody neexistuje: dieťa sa počne a rastie v lone svojej matky vo vode. Z biblického pohľadu svet a život v ňom bol stvorený tak, že Boh oddelil horné vody od spodných.

Voda je však zároveň aj symbolom smrti. Hlavne morské vody pre semitské národy odjakživa symbolizovali smrť. Tento význam môžeme pozorovať v Starom zákone, napríklad pri potope sveta.

Vody potopy mali zničiť všetko skazené, aby sa mohol zrodiť nový život – nové stvorenie. Aj prechod cez Červené more naznačuje čosi podobné. Keď sa izraelský národ ocitol pred Červeným morom mal strach zo smrti. Prežíval krízu viery. Prechod cez Červené more je symbolom ponorenia sa do smrti. Izraelský národ sa ponoril do smrti, aby mohol žiť novým slobodným životom. Národ, ktorý bol neslobodný a žil v otroctve sa stal slobodným; neveriaci, pochybovačný vo viere sa stal veriacim (Por. Ex 14,1-15,3). Skutočné vyslobodenie izraelského národa z egyptského otroctva je predobrazom oslobodenia, ktoré sa uskutočňuje pri krste.

Symbolizmus života a smrti sa viaže na očistný charakter vody. Vo všeobecnom náboženskom povedomí obrad ponorenia do vody vyjadruje zničenie, zrušenie histórie, pretože voda všetko rozpúšťa a rozkladá. Zároveň voda má schopnosť aj všetko očistiť, obnoviť a znovu zrodiť. Kresťanská tradícia nadviazala na túto symboliku, ale s určitým rozdielom. Ponorenie sa do krstenej vody súvisí so smrťou a zmŕtvychvstaním Ježiša Krista.

2. Pôvod a význam krstu

V Evanjeliách neexistuje žiadna epizóda, pri ktorej by Ježiš ustanovil krst. Obrad krstu už existoval dávno pred Kristom. Krst nemá svoj pôvod v kresťanstve.

Z Nového zákona sa dozvedáme, že aj Ján krstil v rieke Jordán. Udeľoval krst vodou, aby vzbudil pokánie. Aj Ježiš sa podrobil Jánovmu krstu, aby nám dal príklad. On, ktorý bol bez viny, sa prostredníctvom krstu spája so všetkými hriešnikmi, stáva sa jedným z nich a zároveň ich pozýva, aby boli solidárni s ním, konali spravodlivo a verili v skutočný začiatok Božieho kráľovstva. Ježiš dáva Jánovmu krstu nový význam. Premieňa krst vodou na krst vodou a Duchom Svätým. Pri Ježišovom krste sa Duch Svätý objaví v podobe holubice a pripomína Ducha Božieho, ktorý sa na začiatku stvorenia vznášal nad vodami (Por. Gen1,2). Ježišov krst v rieke Jordán je zároveň aj podobenstvom o jeho umučení a zmŕtvychvstaní: zostúpenie do rieky naznačuje jeho smrť, vystúpenie jeho zmŕtvychvstanie. Krst v Ježišovom mene sa stáva základnou sviatosťou pre všetkých, ktorý sa k nemu hlásia. On sám prikázal svojim apoštolom: „Chodte a učte všetky národy a krstíte ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého“ (Mt 28,19).

V súvislosti s krstom sv. Pavol v liste Rimanom píše:

„Krstom sme teda s ním boli pochovaní v smrť, aby sme tak, ako bol Kristus vzkriesený z mŕtvych Otcovou slávou, aj my žili novým životom. Lebo ak sme s ním zrástli a stali sa mu podobnými v smrti, tak mu budeme podobní aj v zmŕtvychvstaní. Veď vieme, že náš starý človek bol s ním ukrižovaný, aby bolo hriešne telo zničené, aby sme už neotročili hriechu. Lebo kto zomrel, je ospravedlnený od hriechu“ (Rim 6,4-7).

Pavol vo svojej katechéze zdôrazňuje fakt, že krstom sa spájame spolu s Kristom na kríži, aby sme spolu s ním zomreli a boli pochovaní. Ale krstom sa zároveň stávame účastní aj na Kristovom zmŕtvychvstaní, teda na jeho novom živote. Spolu s ním sme zomreli, aby sme spolu s ním mohli žiť.

Krstom máme teda účasť na novom Božom živote a právom sa môžeme nazývať Božími deťmi (1Jn 3,1).

Tento význam krstu bol veľmi jasne vyjadrený v pôvodnom obrade, ktorý bol slávený ponorením krstenca do vody. Krstiteľnice v ranom kresťanstve mali formu malého bazénu, ktorý mal v niektorých prípadoch pôdorys kríža. Krstenec do nej vchádzal po schodoch z jednej strany, vo vnútri bol ponorený do vody a von vychádzal druhou stranou. Zostúpenie do krstiteľnice a ponorenie do vody symbolizovalo smrť - ponorenie sa do Kristovej smrti. Východ druhou stranou symbolizoval zmŕtvychvstanie a zároveň aj začiatok nového života.